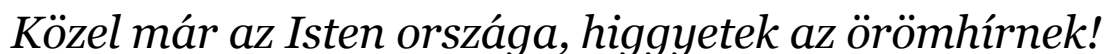

Isten igéjének vasárnapja („B” év)

+ EVANGÉLIUM Szent Márk könyvéből

Közel már az Isten országa, higgyetek az örömhírnek!

Miután Jánost elfogták, Jézus Galileába ment, és hirdette az Isten evangéliumát: „Betelt az idő, közel van az Isten országa. Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban.”

Amikor a Galileai-tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András, akik halászok voltak, éppen hálót vetnek a tengerbe. Jézus megszólította őket: „Jöjjetek velem, és én emberek halászává teszek titeket.” Azok rögtön otthagyták a hálójukat, és nyomába szegődtek. Mikor kissé továbbment, meglátta Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hálójukat javították a bárkában. Őket is mindjárt meghívta. Erre otthagyták apjukat, Zebedeust a napszámosokkal együtt, és követték őt.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹⁴ Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ

Miután pedig János átadatott, jött Jézus Galileába hirdetvén az Isten evangéliumát,

¹⁵ καὶ λέγων ὅτι **Πεπλήρωται** ὁ καιρὸς καὶ **ἤγγικεν** ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεῦετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

és mondván: „Betelt az idő és elközelgett az Isten királysága: térjete meg és higgyetek az evangéliumban.”

¹⁶ Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς·

És elhaladva a Galileai-tenger mellett látta Simont és Andrást, Simonnak a testvérét, (hálót) kivetőket a tengerben: ugyanis halászok voltak.

¹⁷ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· **Δεῦτε ὀπίσω μου**, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

És mondta nekik Jézus: „Rajta, utánam! És (azt) fogom tenni, hogy ti emberek halászhadjatok.”

¹⁸ καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

És rögtön elhagyva a hálót csatlakoztak hozzá.

¹⁹ καὶ προβάς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα,

És egy kicsit továbbhaladva látta Jakbot, a Zebedeusét és Jánost, az ő testvérét, és őket a bárkában a hálót rendezőket (akik a bárkában a hálót rendezték),

²⁰ καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

és rögtön hívta őket. És elhagyva az apjukat Zebedeust a béreseikkel a bárkában, elmentek utána.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁴ POSTQUAM AUTEM TRADITUS EST IOANNES, VENIT IESUS IN GALILAEAM
PRAEDICANS EVANGELIUM DEI

¹⁴ **János elfogatása után Jézus Galileába ment, s ott hirdette az Isten evangéliumát**

¹⁴ Miután János átadatott, Jézus Galileába ment, hogy hirdesse Isten evangéliumát.

¹⁴ ***János fogságba jutása után Jézus Galileába ment, és hirdetni kezdte Isten (országának) evangéliumát.***

¹⁴ *Minekutána pedig János tömlöczbe vettetett, elméne Jézus Galileába, prédikálván az Isten országának evangéliumát,*

¹⁴ Miután Jánost fogságba vetették, Jézus Galileába ment hirdetvén Isten evangéliumát:

¹⁵ ET DICENS: “IMPLETUM EST TEMPUS, ET APPROPINQUAVIT REGNUM DEI; PAENITEMINI ET CREDITE EVANGELIO”.

¹⁵ **és mondta: "Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban."**

¹⁵ Azt mondta: »Betelt az idő, és elközelgett az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban.«

¹⁵ ***Ezt hangoztatta: „Az idő betelt: közel van Isten országa. Térjete meg és higgyetek az üdvösség jóhírében.”***

¹⁵ *És mondván: Bétölt az idő, és elközelített az Istennek országa; térjete meg, és higgyetek az evangéliomban.*

¹⁵ „Itt a pillanat! Közel van az Isten országa! Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban!”

¹⁶ ET PRAETERIENS SECUS MARE GALILAEAE VIDIT SIMONEM ET ANDREAM FRATREM SIMONIS MITTENTES IN MARE; ERANT ENIM PISCATORES.

¹⁶ **Amikor Jézus a Galileai-tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András - halászok lévén - épp hálót vetnek a vízbe.**

¹⁶ Amikor a galileai tenger mellett elment, meglátta Simont és testvérét Andrást, amint hálót vetettek a tengerbe, mert halászok voltak.

¹⁶ ***Amikor Jézus a galileai tenger mellett járt, látta, hogy Simon és testvére, András, akik halászok voltak, hálót vetnek a vízbe.***

¹⁶ *Mikor pedig Galilea tengere mellett járt, látá Simont és Andrást, annak testvérét, a mint a tengerbe hálót vetének; mert halászok valának.*

¹⁶ Amikor a Galileai-tenger partján járt, meglátta Simont és Andrást, Simon testvérét, amint hálót vetettek a tengerbe. Halászok voltak ugyanis.

¹⁷ ET DIXIT EIS IESUS: “VENITE POST ME, ET FACIAM VOS FIERI PISCATORES HOMINUM”.

¹⁷ **Jézus ezt mondta nekik: "Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszlek benneteket."**

¹⁷ Jézus azt mondta nekik: »Jöjjetek utánam, és én emberek halászaivá teszlek titeket!«

¹⁷ ***Jézus felszólította őket: „Jöjjetek utánam! Én emberhalászká teszlek titeket.”***

¹⁷ *És monda nekik Jézus: Kövessetek engem, és én azt mívelem, hogy embereket halászsztatok.*

¹⁷ Így szólt hozzájuk Jézus: „Jöjjetek utánam, és emberhalászká teszlek benneteket!”

¹⁸ ET PROTINUS, RELICTIS RETIBUS, SECUTI SUNT EUM.

¹⁸ **Rögtön otthagyták hálójukat és követték.**

¹⁸ Ők azonnal elhagyták hálóikat, és követték őt.

¹⁸ ***Ők mindjárt ott is hagyták a hálót és csatlakoztak hozzá.***

¹⁸ *És azonnal elhagyván az ő hálóikat, követék őt.*

¹⁸ Erre azonnal otthagyták a hálókat, és követték.

¹⁹ ET PROGRESSUS PUSILLUM VIDIT IACOBUM ZEBEDAEI ET IOANNEM FRATREM EIUS, ET IPSOS IN NAVI COMPONENTES RETIA,

¹⁹ **Alig ment valamivel tovább, megpillantotta Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hálót szedték rendbe a bárkában.**

¹⁹ Kissé továbbmenve meglátta Jakabot, Zebedeus fiát, és testvérét, Jánost, amint ők is a hálóikat javították a hajóban,

¹⁹ ***Kissé tovább haladva megpillantotta Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost, amint hálóikat foltozgatták bárkájukban. Mindjárt hívta őket is.***

¹⁹ *És onnan egy kevéssé előbb menve, látá Jakabot, a Zebedeus fiát és annak testvérét, Jánost, a mint a hajóban azok is a hálókat kötözgetik vala.*

¹⁹ Amikor kissé továbbment, meglátta Jakabot, Zebedeus fiát és Jánost, a testvérét, amint a hálóikat javígtatták a bárkában.

²⁰ ET STATIM VOCAVIT ILLOS. ET, RELICTO PATRE SUO ZEBEDAEU IN NAVI CUM MERCENARIIS, ABIERUNT POST EUM.

²⁰ Őket is mindjárt meghívta. Erre otthagyták apjukat Zebedeust, halászegényeivel a bárkában, és a nyomába szegődtek.

²⁰ és azonnal hívta őket. Azok pedig elhagyva apjukat, Zebedeust a béreseikkel együtt a hajóban, követték őt.

²⁰ *Azok otthagyták a bárkában atyjukat, Zebedeust a halászegényekkel együtt és nyomába szegődtek.*

²⁰ *És azonnal hívá őket. És ők atyjukat, Zebedeust a napszámosokkal a hajóban hagyva, utána menének.*

²⁰ Azonnal meghívta őket. Azok pedig apjukat, Zebedeust a napszámosokkal együtt a hajóban hagyva utánamentek.

1.3. BEHATÁROLÁS

Az evangélista jelzi, hogy Keresztelő János fogságba kerülése után Jézus Galileába megy, hogy hirdesse az örömhírt, vagyis az előző epizódhoz képest (Mk 1,12-13) időbeli és helyszínbeli változással és új tematikával találkozunk, ami a perikópa kezdetét mutatja (Mk 1,14). Az első tanítványok név szerinti megemlézése és a két meghívás-történet leírása pedig már egy újabb epizódot feltételeznek (Mk 1,16-20). Végül Kafarnaum városának megnevezése, illetve Jézusnak a szombatontkénti zsinagógai tanításáról szóló beszámoló ismét egy új szakaszt sejtet (Mk 1,21-). Így megállapítható, hogy az általunk tanulmányozott perikópa a Mk 1,14-20 versek között helyezkedik el s két epizódból áll, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz (Mk 1,14-15 és Mk 1,16-20).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Márk hangsúlyozni kívánja, hogy Jézus egyik legfontosabb tevékenysége az örömhír meghirdetése: vagyis, hogy beteljesedett a várakozás ideje, elközelgett Isten uralma. Mindennek a fényében értelmezendők Jézus szavai és tettei.

Továbbá az evangélista kiemeli azt is, hogy az evangélium ajándéka a hitre és a megtérésre hív, ami nagyon szépen megmutatkozik csírájában már az első tanítványok meghívásában is.

Márk mindjárt művének elején nyomatékosítani akarja, hogy a keresztény ember feladata a Jézus-követés, ami azt jelenti, hogy a tanítvány elhagyva mindenét a Mester után indul el, követi Őt.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

πεπλήρωται (*peplérótáj*): beteljesült, megtelt, betöltetett (Mk 1,15)

Az igealak (perfectum) egy olyan múlt idejű cselekvést jelöl, ami a múltban történt, de a jelenben érezteti a hatását. Vagyis, ami betelt, beteljesült, az a mostra, a jelenre hatással van, érezhető a hatása. Ez az igealak Jézus első szava a Márk-evangéliumban. A szenvedő szerkezet arra utal, hogy Isten az, aki beteljesítette a kijelölt időt: az Ő ingyenes ajándéka (kegyelmi adománya), hogy betelt az idő. Vagyis Jézusnak minden cselekedete és szava ennek a fényében értelmezhető: Istennek minden ígérete a Fiában teljesült be (vö. 2Kor 1,19-20): Jézussal érkezett a kegyelmi időszak, amit a ó καιρός (ho kájrosz) (Mk 1,15) szó jelent.

Ennek az igealaknak az egyes szám harmadik személyű formája az Újszövetségben ötször fordul elő. Három alkalommal Jézus mondja önmagával, küldetésével kapcsolatban, hogy betelt az idő (Mk 1,15), beteljesedett az Írás (Lk 4,21), illetve, hogy még nem teljesedett be az ő szenvedésének (húsvétjának) az ideje (Jn 7,8). Továbbá Keresztelő János vallja meg, hogy Jézus eljövele miatt az ő öröme teljessé lett (Jn 3,22). Végül Pál apostol használja ezt a formát hangsúlyozva azt, hogy a törvény a szeretet parancsának a szavában teljesedik be (Gal 5,14).

Vagyis Jézusnak ebben az első szavában is felragyog már Isten hűsége és szeretete az emberek felé, ami az Isten Fiában tárult fel végérvényesen és a legteljesebb módon!

ἤγγικεν (*éngiken*): elközelgett, elközelített, közel van, itt van (Mk 1,15)

Hasonlóan az előző igealakhoz, ez a forma is (perfectum) egy olyan múlt idejű cselekvést takar, ami a múltban történt, de a jelenben is érezhető a hatása: elközelgett, elközelített, azaz közel van, itt van. Viszont nem szenvedő, hanem cselekvő az ige, vagyis az alanya a cselekvő maga.

Ennek az igeformának az egyes szám harmadik személyű alakja az Újszövetségben 14-szer fordul elő. Az evangéliumokban tízszer Jézus, egyszer Keresztelő János (Mt 3,2) mondja ki ezt a szót, tehát tipikusan jézusi kifejezésről van szó! Hatszor kapcsolódik az ige a mennyek/Isten országához, ami közel van (Mt 3,2; Mt 4,17; Mt 10,7; Mk 1,15; Lk 10,9.11), egyszer ahhoz az órához, amikor az Emberfiát elfogják (Mt 26,45), kétszer az áruló Júdáshoz, aki közeledik (Mt 26,46; Mk 14,42). Az utolsó öt alkalommal pedig Jeruzsálem pusztulásának (Lk 21,20), illetve a világ végének, Jézus Krisztus második eljövételének a közeledtére utal (Lk 21,8; Róm 13,12; Jak 5,8; 1Pét 4,7).

Tehát a kifejezés az újszövetségi Szentírás tükrében jelöli Jézus nyilvános működésének kezdetét, húsvétját és második eljövételét is. Vagyis mindaz, amit Jézus tesz és mond, annak a Jézusnak a tevékenysége, aki meghalt, feltámadt, s dicsőségesen vissza fog egyszer térni a világ végén.

Δεῦτε (*deute*): Rajta! Gyertek! Jöjjetek! (Mk 1,17)

Ez a felszólító alak háromszor jelenik meg a Márk-evangéliumban: kétszer Jézus mondja a tanítványoknak hívva őket, hogy kövessék őt (Mk 1,17), illetve, hogy pihenjenek egy

kicsit (Mk 6,31). Egyszer pedig a gonosz szőlőművesekről szóló példabeszédben, akik így buzdítják egymást, hogy öljék meg a szőlőskert urának egyetlen fiát, aki Jézus Krisztust jelképezi (Mk 12,7). Ez a kifejezés tehát a Krisztus-követésnek és Jézus önfeláldozó szeretetének szimbólumává válik.

ὀπίσω μου (*opiszó mú*): mögém, mögöttem, utánam (Mk 1,17)

Ez a szószerkezet négyszer fordul elő Márk evangéliumában. Legelső alkalommal Keresztelő János mondja Jézusra vonatkozóan, aki János után fog jönni és hatalmasabb nála (Mk 1,7). A másik három igehelyen pedig az Úr magára vonatkoztatva beszél így: hívva a tanítványokat, hogy kövessék őt, vagyis jöjjenek utána (Mk 1,17; 8,34). A tanítványi lét feltétele, hogy a Mester után menjen a tanítvány, és ne a sátánt kövesse (Mk 8,33). Követni Jézus Krisztust tehát azt jelenti, hogy aki követni akarja őt, az megtagadja magát, és Mestere után megy (Mk 8,34). Hagyja, hogy ne saját maga, hanem az Úr haladjon elől, ő pedig a nyomában (Mk 8,33).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Márk evangéliumán belül

Mk 3,17 Jakabot, Zebedeus fiát, Jánost, Jakab testvérét, ezeket elnevezte Boanergesznek, vagyis a mennydörgés fiainak

Mk 6,17 Mert Heródes volt az, aki embereivel elfogatta Jánost, és megkötözve börtönbe vetette testvérének, Fülöpnek a felesége, Heródiás miatt, akit feleségül vett.

Mk 8,35 Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti. Aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti életét.

Mk 10,28-29 Ekkor Péter megszólalt: „Nézd, mi mindent elhagytunk, és követtünk téged.” Jézus így válaszolt: „Bizony mondom nektek, mindenki, aki értem és az evangéliumért elhagyja otthonát, testvéreit, anyját, apját, gyermekeit vagy földjét.”

Mk 13,10 Előbb azonban hirdetni kell az evangéliumot minden népnek.

Mk 14,9 Bizony mondom nektek, bárhol a világon hirdetik majd az evangéliumot, az ő tettéről is megemlékeznek.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 3,2 és így prédikált: „Tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa!”

Mt 4,12-17 Amikor Jézus meghallotta, hogy Jánost börtönbe vetették, visszavonult Galileába. Elhagyta Názáretet, és a tenger melletti Kafarnaumba költözött, Zebulun és Naftali vidékére. Így beteljesedett Izajás próféta szava: „Zebulun és Naftali földje, a tenger menti út a Jordánon túl, a pogányok Galileája, a nép, mely sötétségben ült, nagy világosságot látott. Világosság támadt azoknak, akik a halál országában és árnyékában ültek.” Ettől fogva Jézus elkezdett tanítani. „Tartsatok bűnbánatot – hirdette –, mert közel van a mennyek országa!”

Mt 4,18-22 Amikor Jézus a Galileai-tó mellett járt, látott két testvért, Simont, másik nevén Pétert és testvérét, Andrást. Halászok voltak, s épp hálót vetettek a tengerbe. Megszólította őket: „Gyertek, kövessetek, s én emberek halászává teszek benneteket!”

Azon nyomban otthagyták hálójukat és csatlakoztak hozzá. Útját folytatva megpillantott két másik testvért is, Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost. Épp hálójukat javígtatták a bárkában, apjukkal, Zebedeuossal. Őket is hívta. Rögtön otthagyták a bárkát apjukkal egyetemben, és a nyomába szegődtek.

Mt 13,47 Végül hasonlít a mennyek országa a tengerbe vetett hálóhoz, amely mindenféle halat összefog.

Mt 24,14 Az országnak ezt az evangéliumát hirdetni fogják az egész világon, bizonyoságul minden népnek, és akkor jön el a vég.

Lk 4,14-15 Jézus most a Lélek erejével visszatért Galileába. Híre elterjedt az egész környéken. Tanított a zsinagógákban, és mindenki magasztalta.

Lk 5,1-11 Amikor egyszer a Genezáret tavánál állt, nagy tömeg sereglett oda hozzá, hogy hallgassa az Isten szavát. Láta, hogy a tó partján két bárka vesztegel. A halászok kiszálltak, és a hálót mosták. Beszállt hát az egyik bárkába, Simonéba, s megkérte, hogy lökje egy kicsit beljebb a parttól. Aztán leült, és a bárkából tanította a népet. Amikor befejezte a tanítást, így szólt Simonhoz: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra!” „Mester, egész éjszaka fáradoztunk, s nem fogtunk semmit, de a te szavadra, kivetem a hálót” – válaszolta Simon –, és így is tett, s annyi halat fogtak, hogy szakadozni kezdett a háló. Intettek a másik bárkában levő társaiknak, hogy menjenek segíteni. Mentek is, és úgy telerakták mind a két bárkát, hogy majdnem elsüllyedt. Ennek láttán Simon Péter Jézus lábához borult, és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!” Mert a szerencsés halfogás láttán társaival együtt félelem töltötte el. Hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, Simon társait. De Jézus így szólt Simonhoz: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.” Kivonták a hajókat a partra, és mindenüket elhagyva követték.

Lk 9,54 Ennek láttán a tanítványok, Jakab és János felháborodtak: „Uram, ha akarod, lehívjuk az égből a tüzet, hadd pusztítsa el őket!”

Jn 1,35-51 Másnap megint ott állt János két tanítványával, s mihelyt meglátta Jézust, amint közeledett, így szólt: „Nézzétek, az Isten Báránya!” E szavak hallatára a két tanítvány Jézus nyomába szegődött. Amikor Jézus megfordult, s látta, hogy követik, megkérdezte: „Mit akartok?” Így feleltek: „Rabbi – ami annyit jelent, mint Mester –, hol lakol?” „Gyertek, nézzétek meg!” – mondta nekik. Elmentek vele, megnézték, hol lakik, s aznap nála is maradtak. A tizedik óra körül járhatott. A kettő közül, aki János szavára követte, az egyik András volt, Simon Péter testvére. Reggel találkozott testvérével, Simonnal, s szólt neki: „Megtaláltuk a Messiást, vagy más szóval a Fölkentet”, s elvitte Jézushoz. Jézus ráemelte tekintetét, s így szólt hozzá: „Te Simon vagy, János fia, de Kéfa, azaz Péter lesz a neved.” Másnap Galilea felé tartva találkozott Fülöppel. Felszólította: „Gyere és kövess!” Fülöp Betsaidából, András és Péter városából való volt. Fülöp találkozott Natánaellel és elmondta neki: „Megtaláltuk, akiről Mózes törvénye és a próféták írnak, a názáreti Jézust, Józsefnek a fiát.” „Jöhet valami jó Názáretből?” – kérdezte Natánael. „Gyere és győződjél meg róla!” – felelte Fülöp. Amikor Jézus meglátta Natánaelt, amint feléje tartott, ezt mondta róla: „Lám, egy igazi izraelita, akiben nincs semmi álnokság.” Natánael megkérdezte tőle: „Honnét ismersz?” Jézus így válaszolt: „Mielőtt Fülöp hívott volna, láttalak, a fügefa alatt voltál.” Natánael erre felkiáltott: „Rabbi (azaz: Mester), te vagy az Isten Fia, te vagy Izrael királya!” Jézus ezt felelte neki:

„Mivel megmondtam, hogy láttalak a fügefa alatt, hiszel. De nagyobb dolgokat is fogsz még látni.” Majd hozzátette: „Bizony, bizony, mondom nektek: Látni fogjátok, hogy megnyílik az ég, s az Isten angyalai föl- s leszállnak az Emberfia fölött.”

Jn 3,24 János akkor még nem volt börtönben

Jn 4,1-3.43-46 Amikor Jézus megtudta, hogy a farizeusok úgy értesültek, hogy ő több tanítványt szerez és kereszttel, mint János – noha Jézus maga nem kereszttelt, csak a tanítványai –, elhagyta Júdeát és visszatért Galileába” “A két nap elteltével folytatta útját Galilea felé. Jézus maga állapította meg, hogy saját hazájában nincs a prófétának becsülete. Mégis, amikor Galileába ért, a galileaiak szívesen fogadták, mert mind látták, amit az ünnep alkalmával Jeruzsálemben tett, hisz ott voltak az ünnepen. Így újra a galileai Kánába ment, ahol a vizet borrrá változtatta. Kafarnaumban volt egy királyi tisztviselő, akinek a fia beteg volt.

Jn 6,8 Az egyik tanítvány, András, Simon Péter testvére megszólalt

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

2Kir 6,19 Erre így szólt hozzájuk Elizeus: „Nem ez az út az, s nem ez az a város! Gyertek utánam, elvezetlek benneteket ahhoz az emberhez, akit kerestek.”

Tób 14,5 Akkor Isten megint megkönyörül rajtuk, és visszavezeti őket Izrael földjére. Újra fölépítik házát, ha nem is lesz olyan szép, mint a régi volt, addig, míg el nem jön annak is az ideje. Akkor aztán mindnyájan hazatérnek a fogságból, s teljes pompájában újjáépítik Jeruzsálemet, és újra fölépítik benne az Isten házát, amint Izrael prófétái előre megmondták.

Jer 16,16 Íme, sok halászt küldök – mondja az Úr –, hogy kihalásszák őket; aztán sok vadászt küldök, hogy felhajtsák őket minden hegyen és minden dombon, egészen a kősziklák barlangjaiig.

Ez 47,10 Partján halászok állnak. En-Gadditól En-Eglajimig hálókat vetnek ki. Olyan tömérdek és sokfajta hala lesz, mint a Nagy Tengernek.

Dán 7,22 míg el nem jött az Ősöreg, és igazságot nem szolgáltatott a Fölséges szentjeinek, s míg el nem érkezett az idő, és a szentek el nem foglalták a királyságot.”
Róm 1,1 “Pál, Krisztus Jézus szolgálja, meghívott apostol, akit az Isten kiválasztott evangéliumának hirdetésére

Gal 4,4 De amikor elérkezett az idők teljessége, az Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek

Ef 1,10 hogy elérkezik az idők teljessége, és Krisztusban, mint Főben, újra egyesít mindent, ami a mennyben és a földön van.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Theophylact: Az Úr eljövele azt jelzi, hogy a törvény ideje beteljesedett. Mintha azt mondaná: eddig a törvény volt hatályban; mostantól Isten országa lesz a meghatározó, vagyis az evangélium szerinti párbeszéd, amit nem ok nélkül hasonlítanak a mennyek

országához. Hiszen, amikor földi testbe öltözött embert látunk az evangélium szerint élni, nem mondjuk-e, hogy birtokában van a mennyek országa, amely „nem eszem-iszom, hanem igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben” (Róm 14,17)?

Amint János evangélista írja, Péter és András az Előfutár tanítványai voltak, de látván, hogy János tanúságot tett Jézusról, csatlakoztak hozzá. Amikor Keresztelő János börtönbe került, bánatukban visszatértek korábbi foglalkozásukhoz. Ezért folytatódik így szakaszunk: „halászok lévén – épp hálót vetnek a vízbe”. Lássuk meg bennük, hogy saját munkájukból éltek, nem pedig álnoksággal szerzett javakból. Ilyen emberek voltak méltók Krisztus első tanítványaivá válni, amint olvashatjuk: „Jézus ezt mondta nekik: »Gyertek, kövessetek«”. Most másodszor hívja őket; mert ez már a második meghívás azzal kapcsolatban, amiről Jánosnál olvashatunk. Azt, hogy mire szól a meghívásuk, abból tudjuk meg, hogy Jézus hozzáteszi: „emberek halászává teszlek benneteket”.

Ezek után újfent hívja Jakabot és Jánost, mert ők is öregedő apjukat támogatták szegény mivoltuk ellenére. Ezért következik: „Alig ment valamivel tovább, megpillantotta Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hálót szedték rendbe a bárkában”. De otthagyták apjukat, mert akadályozta volna őket Krisztus követésében. Te is tegyél így! Hagyd el szüleidet, ha akadályoznak abban, hogy Istenhez járuljál. Fentiekből kiderül, hogy Zebedeus nem volt hívő; de az apostolok anyja hitt, mert Krisztushoz szegődött, miután Zebedeus meghalt.

Azt is tudnunk kell, hogy a cselekvés megelőzi a szemlélődést. Péter az aktív életet példázza, hiszen lelkesebb volt, mint a többi, ahogy az aktív élet is nyüzsgőbb. János ugyanakkor a szemlélődő élet példaképe, ő teljesebben beszél az isteni dolgokról.

Remigius: Mert a szent prédikáció hálójával halakat, azaz embereket húztak fel a tenger mélyéből, vagyis a hűtlenségből a hit világosságába. Furcsa dolog ez a halászat! A halak, ha kifogják őket, hamarosan belehalnak; amikor viszont az embereket kapja el az igehirdetés szava, az inkább életre kelti őket. Hiszen halászatot és írástudatlan embereket küldenek prédikálni, hogy a hívők hitének alapja Isten ereje legyen, ne pedig az ékesszólás vagy más emberi tudomány.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

51. „Istennek a maga jóságában és bölcsességében úgy tetszett, hogy kinyilatkoztatja önmagát, és tudtunkra adja akaratának szent titkát, mely szerint az embereknek Jézus Krisztus, a megtestesült Ige által a Szentlélekben útjuk nyílik az Atyához, és az isteni természet részesei lesznek.”

52. Isten, aki „megközelíthetetlen fényben lakozik” (1Tim 6,16), a szabad akaratából teremtetett emberekkel közölni akarja a maga isteni életét, hogy így egyszülött Fiában fiáivá fogadja őket. Amikor Isten kinyilatkoztatja magát, az embereket képessé akarja tenni arra, hogy Neki válaszoljanak, Őt megismerjék és sokkal jobban szeressék, mint arra önmaguktól képesek volnának.

53. A kinyilatkoztatás isteni terve egymást megvilágító és „egymással szorosan kapcsolódó tettekben és szavakban” valósul meg. Ebben sajátos „isteni pedagógia” rejlik: Isten fokozatosan közli magát, történelmi korszakokon keresztül készíti elő az embert annak a természetfölötti kinyilatkoztatásnak fogadására, melyet önmagáról ad, és amely a megtestesült Ige, Jézus Krisztus személyében és küldetésében éri el csúcspontját.

Lyoni Szent Ireneusz gyakran beszél az Isten és ember közötti kölcsönös szoktatás képével erről az isteni pedagógiáról: „Isten Igéje az emberben lakozott és az Ember Fiává lett, hogy hozzászoktassa az embert Isten befogadásához, és Isten megszokja az emberben lakást az Atya tetszése szerint”.

1427. Jézus a megtérésre hív. E meghívás lényeges része az Ország meghirdetésének: „És betelt az idő, és elközelgett az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban!” (Mk 1,15) Az Egyház igehirdetésében ez a meghívás elsősorban azokhoz szól, akik még nem ismerik Krisztust és az ő evangéliumát. Így a keresztség az első és alapvető megtérés fő helye. Az evangéliumban való hit és a keresztség által mond ellen az ember a gonosznak, s nyeri el az üdvösséget, azaz az összes bűnök bocsánatát és az új élet ajándékát.

1428. Krisztus meghívása a megtérésre állandóan visszhangzik tehát a keresztyének életében. E második megtérés állandó feladat az egész Egyház számára, mely „bűnösöket foglal magába, egyszerre szent és mindig megtisztulásra szorul, ezért szüntelenül a bűnbánat és a megújulás útját járja”. E megtérésre törekvés nem pusztán emberi tett. A „töredelmes szív” mozgása ez, melyet a kegyelem vonz és indít, hogy válaszoljon az irgalmas Isten szeretetére, aki előbb szeretett bennünket. 1429. Szent Péter megtérése Mestere háromszoros megtagadása után ezt tanúsítja. Jézus végtelenül irgalmas tekintete váltja ki a bánat könnyeit és – az Úr föltámadása után – Péter iránta való szeretetének háromszoros megerősítését. A második megtérésnek közösségi jellege is van. Ez mutatkozik meg a meghívásban, melyet az Úr egy egész egyházhoz intéz: „Tarts bűnbánatot!” (Jel 2,5.16).

Szent Ambrus a két megtérésről mondja: „az Egyháznak pedig van vize is, könnye is, keresztvize és bűnbánati könnyei”.

1430. Miként már a Prófétáknál is, Jézusnál a meghívás a megtérésre és a bűnbánatra elsősorban nem a külső cselekedetekre irányul, a „zsákra és hamura”, böjtölésre és önmegtagadásokra, hanem a szív megtérésére, a belső bűnbánatra. Enélkül a bűnbánat cselekedetei terméketlenek és hazugok; ezzel szemben a belső megtérés e lelkiület látható jelekkel való kifejezésére sarkall gesztusokban és bűnbánati gyakorlatokban.

1431. A belső bűnbánat az egész élet gyökeresen új iránya, visszafordulás teljes szívből Istenhez, a bűn elhagyása, elfordulás a rossztól, elkövetett gonosz cselekedeteink megtagadása. Ugyanakkor magában foglalja a vágyat és az elhatározást az élet megváltoztatására, reménykedve az isteni irgalmasságban és bízva az Ő kegyelmének segítségével. A szív e megtérését üdvös fájdalom és szomorúság kíséri, melyet az egyházatyák animi cruciatus-nak, a „lélek gyötrelmének” és compunctio cordis-nak, a „szív bánkódásának” neveznek.

1432. Az ember szíve nehéz és megkérgesedett. Istennek az emberbe új szívet kell adnia. A megtérés elsősorban Isten kegyelmének műve, aki megteszi, hogy a szívünk visszatér Őhozzá: „Téríts magadhoz minket, Uram, és mi megtérünk” (Siral 5,21). Isten adja nekünk az erőt, hogy újra tudjunk kezdeni. Amikor a szívünk fölfedezi Isten szeretetének nagyságát, megrendül a bűn szörnyűségétől és súlyától, és kezd félni attól, hogy bűnnel megbántsa Istent és elszakadjon Tőle. Az emberi szív megtér, ha föltekint arra, akit bűneink keresztülszúrtak.

„Tekintsünk Krisztus vérére, és megértjük, mennyire értékes Atyja számára; mert üdvösségünkért kiontva az egész világnak meghozta a bűnbánat kegyelmét.”

1887. Az eszközök és a célok fölcserélése mely végső célá teszi azt, ami csupán eszköz, vagy amikor az embereket pusztán egy cél eléréséhez szükséges eszköznek tekintik, igazságtalan struktúrákat hoz létre, melyek „megnehezítik és gyakorlatilag lehetetlenné teszik az isteni Törvényhozó parancsaihoz igazodó keresztény életet”. 1888. Éppen ezért az emberi személy lelki és erkölcsi képességeire és a belső megtérés állandó igényére támaszkodva erőfeszítéseket kell tenni olyan társadalmi változások érdekében, melyek valóban az embert szolgálják. A szívből való megtérés elsőbbségének elismerése nem zárja ki, hanem inkább hangsúlyozza a kötelezettséget, hogy megfelelő módon javítsák a bűnre csábító intézményeket és életföltételeket, hogy az igazságosság normáihoz igazodva tökéletesedjenek, és ne gátolják, hanem előmozdítsák a jót.

1889. A kegyelem segítsége nélkül az emberek képtelenek „megtalálni a gyakran szűk ösvényt a rossznak engedő kishitűség és az erő között, mely megkettőzi a rosszat azzal az önámítással, hogy le tudja győzni a rosszat”. Ez az ösvény a szeretet, tudniillik Isten és felebarát szeretetének útja. A szeretet a legfontosabb társadalmi parancsolat. Tiszteletben tartja a másikat és annak jogait. Megkívánja az igazságosság gyakorlását és egyedül ő tesz rá alkalmassá. Önmagát elajándékozó életre indít: „Aki meg akarja menteni életét, elveszíti, de aki elveszíti, megmenti azt” (Lk 17,33).

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTOR HOMINIS KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

20. Az Eucharisztia és a bűnbánat szentsége

(...) Krisztusban ugyanis a papság összekapcsolódik önmaga fölláldozásával és az Atya iránt önátadásával; s ez az odaadás, mert határtalan, fölébreszti bennünk – a sokszorosan véges emberekben – annak szükségét, hogy egyre érettebben és egyre mélyebb megtéréssel forduljunk Isten felé.

Az elmúlt években sokat fáradoztak – az Egyház ősi hagyományainak teljesen megfelelően – azért, hogy megbecsülést szerezzenek a bűnbánat közösségi formáinak, s főleg a bűnbánat szentsége közösségi formáinak az Egyház életében. Ezek a törekvések kétségtelenül nagy segítséget jelentenek abban, hogy napjainkban gazdagabbá válják az Egyház bűnbánati gyakorlata. Nem szabad azonban megfeledkezni arról, hogy a megtérés az ember bensőjének legmélyét érintő tett, melyet senki meg nem tehet a másik helyett, a közösség sem vállalhatja magára. Jóllehet a bűnbánati ájtatosságot közösen végző hívek testvéri közössége nagyon elősegítheti az egyes jelenlévők megtérését,

elengedhetetlen, hogy végül is ebben az ájtatosságban ki-ki szíve mélyéről, bűnének teljes tudatában és Istenbe vetett bizalommal vallomást tegyen Isten előtt a zsoltáros szavaival: „Egyedül ellened vétettem”. Éppen ezért az Egyház, míg következetesen végzi a bűnbánat szentségének évszázadokon át kialakult gyakorlatát, nevezetesen az egyéni gyónást – amely a bánatot, az erősfogadást és az elégtételt is magába foglalja –, valójában őrzi az emberi lélek személyes jogát. Azt a jogot tudniillik, mely lehetővé teszi, hogy minden egyes hívő személy szerint közeledjék a megfeszített Krisztushoz, aki megbocsátja a bűnöket; aki a kiengesztelődés szentségének kiszolgáltatója által újra kimondja: „bűneid bocsánatot nyertek”, „menj, de többé ne vétkezzél!” Magától értetődik, hogy ez Krisztusnak is – minden egyes általa megváltott emberre vonatkozó – joga. Ez azt jelenti, hogy neki joga van hozzá, hogy négy szemközt találkozzék mindegyikünkkel abban a perdöntő órában, amit a megtérésünk és a bűnbocsánat órája jelent. Az Egyház a bűnbánat szentségének őrzésével egyúttal hitet tesz a Megváltás igaz és elevenítő misztériumának valósága mellett is, amely megfelel az ember belső igazságának, az emberi bűnösségnek és a lelkiismeret vágyainak. „Boldogok, akik éheznek és szomjazzák az igazságot, mert jóllakatják őket”. A bűnbánat szentsége az az eszköz, mely jóllakatja az embert azzal az igazsággal, amely a Megváltótól származik.

Az Egyházban, mely elsősorban napjainkban az Eucharisztia körül gyűlik össze, és igénye, hogy a hiteles eucharisztikus közösség az összes keresztény egységének jele legyen – mely egység lassan érlelődik is – elevenen kell tartani a bűnbánat szükségességét úgy is, mint szentséget, de úgy is, mint erényt.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA RECONCILIATIO ET POENITENTIA KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

10. A kiengesztelődés Istennél kezdődik

Isten hűséges marad az ő örök terveihez, akkor is, ha az ember a gonosztól űzve és a saját kevélységétől megtévedve, visszaél szabadságával, melyet azért kapott, hogy nagylelkűen szeresse és keresse a jót; akkor is, ha önmagát megtévesztve és erejét túlbecsülve – ahelyett, hogy Isten szeretetére szeretettel válaszolna, riválisként szembeszegül vele – megtagadja Urától és Atyjától az engedelmességet. Ennek eredményeként törés állt be Teremtőjéhez való viszonyában. Az ember hűtlensége ellenére Isten hűséges marad az ő szeretetében. Bizonyára elgondolkodtat minket az édenkerti elbeszélés, amely bemutatja az Atya visszautasításának szomorú következményét, mely bensőleg megzavarta az embert, és megzavarta azt a harmóniát, mely megvolt férfi és nő, testvér testvér viszonyában. Erre az igazságra utal az evangéliumnak a két fiúról szóló hasonlata is. Ezek, ki-ki a maga módján, eltávolodtak atyjuktól, és egymás között is meghasonlottak. Az emberek közötti megosztottság oka mindig az Isten atyai szeretetének és ajándékának visszautasítása.

De mi tudjuk, hogy Isten, aki végtelenül irgalmas, mint a példabeszédben az atya, nem zárja ki szívéből egyik fiát sem. Vár rájuk és keresi őket, ott találja őket, hol a közösséget elutasítva a magányosság és meghasonlás rabjai lettek; hívja őket, gyűljenek asztalához, hogy a megbocsátást és a kiengesztelődést megünnepeljék. (...)

Az Egyház folytatja a kiengesztelődés hirdetését, amint azt Krisztus tette Galilea falvaiban és egész Palesztinában; állandóan hívja az egész emberiséget, tartson bűnbánatot és higgyen az evangélium jó hírében. Krisztus nevében szól, Szent Pál felhívásával, amelyre már utaltunk: „Krisztus követségében járunk, maga az Isten int benneteket általunk. Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki Istennel!”

Aki követi ezt a hívó szót, részese lesz a kiengesztelődésnek, és megéli önmagában azt az igazságot, melyet másutt hirdet Szent Pál; e szerint Krisztus „a mi békességünk, a kettőt (zsidókat és pogányokat) egygé forrasztotta, és a közéjük emelt válaszfalakat ledöntötte... az ellenségeskedést megszüntette... és egy testben mind a kettőt kiengesztelte az Istennel”. Noha ez a szöveg közvetlenül arról szól, hogy megszüntette a vallási elkülönülést a zsidók, az Ószövetség népe és a többi nép között, kik az Újszövetségben kaptak meghívást, mégis magába foglalja az új lelki egység ígérését, mely Isten akaratából és Fiának, a megtestesült Igének áldozata révén korlátlanul, bármilyen megkülönböztetés nélkül, mindenkire vonatkozik, aki megtér és hisz Krisztusban. Valamennyien – minden ember és minden nép – meghívást nyertünk, hogy elnyerjük annak a kiengesztelődésnek gyümölcsét, melyet Isten elhatározott.

26. A katekézis

Azon a tág területen, melyen az Egyháznak a dialógus révén teljesítenie kell küldetését, a bűnbánat és a kiengesztelés lelkipásztori tevékenysége az Egyház tagjai felé fordul, elsősorban e két egymástól különböző, de egymást kiegészítő valóságról szóló hitoktatással, melynek a szinódus atyái is nagy jelentőséget tulajdonítottak, és javaslataikban is kiemelték: a bűnbánatot és a kiengesztelődést. Elsőként tehát a katekézist kell alkalmazni.

Ennek a nagyon időszerű ajánlásnak a mélyén egy igen alapvető feltétel rejlik: a lelkipásztori szempont nem állhat szemben a tanítással, sem a pasztoráció nem tekinthet el a tanítás tartalmától, amelyből életet kap és erőt merít. Ha az Egyház „az igazság oszlopa és alapja”, s anyaként és tanítóként küldetett ebbe a világba, hogyan mellőzhetné az igazság tanítását, mely az élethez vezető utat mutatja?

Az Egyház pásztoraitól elsősorban a kiengesztelődésről szóló katekézist várnak. E katekézis csak azon a szentírási, különösen újszövetségi tanításon alapulhat, hogy a megváltó és kiengesztelő Jézus Krisztusban meg kell újítani a szövetséget Istennel; s hogy ennek fényében és e közösség és barátság kiszélesítéseként, ki kell békülni a felebaráttal még még akkor is, ha ezért az áldozatot meg kell szakítanunk. Jézus gyakran hangoztatja a testvéri kiengesztelődést, például amikor felhív, hogy annak, ki megütötte egyik arcunkat, tartsuk oda a másikat is, és aki elvette ruhánkat, adjuk oda köntösünket is. A megbocsátás parancsát még élesebben fejezi ki azzal, hogy mindenki olyan mértékben részesül bocsánatban, amilyen mértékkel ő bocsát meg másoknak; olyan bocsánatról van itt szó, mely az ellenségre is vonatkozik; olyan bocsánatról, mely hetvenszer hétszer, azaz minden korlátozás nélkül kötelez. Ilyen feltételek mellett csak az evangéliumi lelkület érvényesülhet, csak úgy jöhet létre kiengesztelődés az egyes személyek, családok, közösségek, népek és nemzetek között. A Szentírásnak a megbocsátásra vonatkozó kijelentéseiből természetszerűen eljutunk egy teológiailag meghatározott katekézishoz, mely felhasználhatja a pszichológia, a szociológia és a

humán tudományok elemeit is, ha ezek alkalmasak arra, hogy megvilágítsanak egyes helyzeteket, problémákat, és így a hallgatókat vagy olvasókat konkrét döntésekre ösztönözzék.

Az Egyház papjaitól elvárjuk továbbá a bűnbánat katekéziséét. Kell, hogy ennek is a Szentírás legyen a forrása. Ez az üzenet a bűnbánatban mindenekelőtt a megtérés értékét hangsúlyozza. Ezzel a szóval próbáljuk fordítani a görög metanoia fogalmát, melynek jelentése a lelkület megváltoztatása, hogy Isten felé fordulhasson. Különben ez a két alapeleme a tékozló fiú történetének: a magába szállás és az elhatározás, hogy visszatér atyjához. A megtérés eme elsődleges lelkülete nélkül nincs kiengesztelődés. A katekézisben ezt konkrét fogalmakkal és megfelelő szavakkal kell szemléltetnünk, melyek a különböző korosztályok, a különböző kulturális, etikai és szociális igényeknek megfelelnek.

Ez az első értéke a bűnbánatnak, amely egy másodikban folytatódik: a „megtérés” annyit is jelent mint „bűnbánat”. A metanoiának ezt a két jelentését látjuk abban az útmutatásban, melyet Jézus adott: „Ha testvéred... megbánja, bocsáss meg neki. Ha hétszer vétkezik is naponta ellened, és hétszer fordul hozzád azzal, hogy 'bánom', bocsáss meg neki.” A jó hitoktató megmutatja, hogy a bánat – ugyanúgy, mint a megtérés – távolról sem csak felületes érzés, hanem a lélek valóságos megváltozását jelenti.

A bűnbánat harmadik értéke abban a változásban jelentkezik, mely az előző magatartást – a megtérést és bánatot – külső jelekben is nyilvánítja: bűnbánatot tart a lélek. Ez jól felismerhető a metanoiában, ahogyan azt Jézus előfutára a szinoptikusok szövegében használja. A bűnbánattartással az egyensúly és harmónia, melyet a bűn romba döntött, visszaáll, ha ez az embernek áldozatába is kerül.

Olyan korban, mint amilyenben mi élünk, nagyon nehéz átfogó és jól alkalmazott katekézist adnunk a bűnbánatról, mert az uralkodó magatartás és gondolkodásmód nyíltan ellentétben áll a fentebb hangoztatott három értékkel. A ma emberének sokkal nehezebb – mint előzőleg bármikor – elismernie saját egyéni hibáit és olyan elhatározásra jutnia, hogy azokat felülvizsgálja és új útra térjen. Nehezebb esik kimondania: „sajnálom” avagy „fájlalom”. Ösztönösen és ellenállhatatlanul visszautasít mindent, aminek áldozati jellege van a bánat területén, mely az elkövetett bűn jóvátételére irányul. Itt szeretném hangsúlyozni, hogy az Egyház elégtételi fegyelme nem csekély kárára van a keresztények belső életének és az egyházi közösségnek. Bár az utóbbi időben könnyítettek rajta, sokat veszített kisugárzó erejéből. Gyakran csodálkoznak a nem keresztények, hogy Krisztus tanítványai mily csekély jelét adják a valódi bűnbánatnak. Magától értetődően, a keresztény bűnbánat csak akkor valódi, ha szeretetből és nem csupán félelemből fakad; ha komolyan törekszik arra, hogy a „régibert” megfeszítse, hogy Krisztus erejéből megszülethessen az „új ember”; ha Krisztust mint példaképet követi, ki, noha ártatlan volt, a szegénység és türelem útját választotta, a lemondását és – mondhatjuk – a bűnbánatét.

Az Egyház pásztoraitól továbbá elvárjuk – amint a szinódus is emlékeztet rá – a lelkiismeretről és annak formálásáról szóló oktatást. Ez is nagyon időszerű téma, ha fontolóra vesszük, hogy ez a benső szentély, a személyiség legbensőbb pontja, a lelkiismeret, mennyire ki van téve a mai kultúra támadásainak; mennyire meg van terhelve, próbára van téve, össze van zavarva és el van homályosítva. (...)

A hívek elvárják az Egyház pásztoraitól, hogy a kiengesztelődés más fontos pontjairól is szóljanak:

- a bűntudatról, mely – mint már mondtuk – mai világunkban elsatnyult.
- a kísértésről és a kísértésekről: „maga Jézus Krisztus, az Isten Fia hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, a bűntől azonban ment maradt” akarta, hogy a Gonosz megkísértse, így akarta megmutatni, hogy miként Ő, tanítványai is ki vannak téve a kísértésnek, és azt is, milyen magatartást tanúsítsanak a kísértés idején. Annak, aki az Atyát kéri, hogy erején felül ne kísértessék és ne essék kísértésbe, annak, aki a bűnre való kísértésnek nem teszi ki magát, a kísértés ténye nem azt jelenti, hogy már vétkezett, hanem inkább alkalom a hűségben való növekedésre és a következetes életvitelre alázatosságban és éberségben.
- a böjtről, mely régi és újabb formáiban is a megtérés és a bűnbánat jele, továbbá a böjttel saját személyünkben meghalunk, hogy Krisztust, a keresztre feszítettet öltük magunkra, és szolidárisak legyünk az éhezőkkel és szenvedőkkel.
- az alamizsnáról, mely a tényleges élő szeretet eszköze, amellyel megosztjuk azt, amink van, azokkal, akik a szegénység terhe alatt sínylődnek.
- a belső kapcsolatról, mely le tudja győzni a világ minden ellenzékét; Isten és az emberek között megvalósítja a barátságot, hiszen ez az Egyház eszkatologikus célja.
- a konkrét körülményekről, melyek között a kiengesztelődés megvalósulhat (a családban, a polgári társadalomban, a szocialista rendszerekben), és főként a négy kiengesztelődésben, melyek négy alapvető szakadást orvosolnak: kiengesztelődés Isten és ember között, önmagunkkal, testvéreinkkel és az egész teremtet világgal.

Az Egyház nem hagyhatja ki – anélkül hogy lényeges küldetéséhez tartozó tanítást súlyosan el ne torzítaná –, azt a négy témát, melyeket a hagyományos egyházi szóhasználatban az ember végső dolgainak nevezünk: a halált, az ítéletet, a poklot és a paradicsomot. Egy olyan kultúrában, mely az embereket be akarja zárni többé-kevésbé sikeres földi életük kereteibe, az Egyház pásztoraitól megkívánják azt a tanítást, amely a hit erejével megnyitja és megvilágítja a halálon túli jövőendő életet. Túl a halál titokzatos kapuján kirajzolódik az örök boldogság, az Istennel való barátság, avagy a tőle való elszakadás büntetése. Csak ebben az eszkatologikus távlatban érthetjük meg a bűn igazi mértékét, és érez indítást az ember a bűnbánatra és a kiengesztelődésre. (...)

Tekintettel a megtérésen alapuló kiengesztelődés nagy jelentőségére az emberi kapcsolatokban, a társadalmi együttélés minden területén (a nemzetközi kapcsolatokat is beleértve), az Egyház tanításában nem nélkülözheti a szociális problémák feltárását sem.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA DOMINUM ET VIVIFICANTEM KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

31. Az első pünkösdi tanúságtételtől kezdve az igazság Lelkének munkája, mely meggyőzi a világot Krisztus visszaütésének bűnéről, szorosan kapcsolódik a húsvéti misztériumról szóló tanúságtételhez: a Megfeszített és Feltámadott misztériumához. Ebben a kapcsolatban nyeri el „a bűnről való meggyőzés” a maga üdvösséget hozó dimenzióját. Ennek a „meggyőzésnek” a célja nem a világ pusztá vádolója, még kevésbé a kárhoztatása. Jézus Krisztus nem azért jött e világba, hogy elítélje és kárhoztatba döntse, hanem hogy üdvözítse. Ezt hangsúlyozza Péter, amikor így kiált fel: „Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten azt a Jézust, akit ti keresztre

feszítettetek, Úrrá és Messiássá tette!” Ezek után, amikor a körülállók megkérdezték Pétert és a többi apostolt: „Mit tegyünk hát, emberek, testvérek?”, ezt válaszolták: „Tartsatok bűnbánatot és keresztelkedjék meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára. Így megkapjátok a Szentlélek ajándékát.”

Így tekintve „meggyőzni a világot a bűnről” azt is jelenti: meggyőzni a bűnök bocsánatáról a Szentlélek erejében. Péter jeruzsálemi beszédében megtérésre szólítja fel hallgatóit, amint Jézus is tette messiási küldetésének kezdetekor. A megtérés előfeltétele a bűnről való meggyőződés. Ez az ember bensejében a lelkiismeret ítélete, és mert ezt a vizsgálatot az ember szívében az igazság Lelke vezeti, ezért ez a kegyelem és szeretet új kiáradásának kezdete is: „Vegyétek a Szentlelket”. Így „a bűnről való meggyőzés” kettős ajándék: az igazság ajándéka a lelkiismeret számára és a megváltottság tudatának ajándéka. Az igazság Lelke a mi Oltalmazónk.

Ez a bűnről való meggyőzés, amely az ősegyházban az apostoli igehirdetés szolgálatával, a pünkösdi Lélek indításával kezdődött, a megfeszített és feltámadt Krisztus megváltói erejére vezethető vissza. Így teljesül a Szentlélekre vonatkozó húsvét előtti ígért: „az enyémől kapja, amit majd hirdet nektek”. Tehát amikor Péter a pünkösdi események során szól azok bűnéről, „kik nem hittek” és a názáreti Jézust gyalázatos halálra adták, egyúttal tanúskodik a bűn feletti győzelemről is. Olyan győzelem ez, amely bizonyos értelemben visszavezethető a legnagyobb bűnre, melyet az ember elkövethet: Jézusnak, az Isten Fiának megölésére, aki egylényegű az Atyával! Isten Fiának halála legyőzte az ember halálát is: „Halálod leszek, ó halál”; miként az Isten Fiát keresztre feszítő bűn legyőzte az emberi bűnt! A Jeruzsálemben húsvétkor elkövetett bűnt és az emberek minden más bűnét. Az ember részéről elkövethető legnagyobb bűnnek a Megváltó szívében a legnagyobb szeretet felajánlása felel meg, mely felülmúlja minden emberi bűn gonoszságát. (...)

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA SOLLICITUDO REI SOCIALIS KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

38. (...) Kíváncsi, hogy azok a férfiak és nők, akik nyíltan nem vallásosak, meg legyenek győződve, hogy a teljes fejlődéssel szemben álló akadályok nem csupán gazdasági természetűek (...).

Ami a keresztényeket és mindazokat illeti, akik ismerik a bűn fogalmát és teológiai értelmét, számukra a magatartás és a gondolkodásmód változását a Szentírás nyelvén „megtérésnek” nevezzük. (vö. Mk 1,15; Lk 13,35; Iz 30,15)] Ez a megtérés egyaránt érinti a viszonyunkat Istenhez, az elkövetett bűnhöz és következményeihez, tehát a felebaráthoz is, akár a személyt tekintjük, akár közösséget. Isten az, „akinek kezében van a hatalmasok szíve és minden szív”, aki képes ígérete szerint a Szentlélek erejében „a kőszíveket” „hússzívekre” változtatni (vö. Ez 36,26).

Az óhajtott megtéréshez és a fejlődés erkölcsi akadályainak legyőzéséhez vezető úton immár pozitív és erkölcsi értéként kiemelhetjük az emberek és nemzetek együvé tartozásának növekvő tudatát. Hogy a világ különböző részein akadnak férfiak és nők, akik saját személyük ellen irányulónak érzik az emberi jogok megsértését és az igazságtalanságokat, azokat is, amelyeket távoli vidékeken követtek el, ahol talán sohasem jártak, másik jele annak, hogy valami megváltozott a lelkiismeretben, és ez erkölcsi minőséggel bír. (...)

Egy ilyen elhatározás abban a meggyőződésben gyökerezik, hogy a fejlődés legfőbb akadálya az említett profitéhség és a hatalomvágy. Ezt a magatartást és a „bűnnek ezt a struktúráját” Isten kegyelmétől segítve csak egy merőben ellentétes magatartással győzhetjük le: a felebarát javát keresve, evangéliumi értelemben „megfelelkezve önmagunkról”, ahelyett, hogy kizsákmányolnánk másokat, szolgálva, ahelyett, hogy saját előnyünk érdekében elnyomnánk őket (vö. Mt 10,40-42; 20,25; Mk 10,42-45; Lk 22,25-27).

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS MISSIO KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

13. A Názáreti Jézus beteljesítette Isten tervét. Miután a Jordánban János megfürdette és látható alakban szállt rá a Szentlélek, kinyilvánította messiási küldetését: bejárta Galileát, „hirdette Isten országának evangéliumát: 'Betelt az idő, elérkezett az Isten országa, tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!'" (Mk 1,14-15; vö. Mt 4,17; Lk 4,43). Isten országának hirdetése és visszaállítása az Ő küldetése: „Ez a küldetésem” (Lk 4,43). De itt többről van szó: maga Jézus a „jó hír”, amint azt küldetésének kezdetén, a názáreti zsinagógában hangsúlyozta, amikor önmagára vonatkoztatta Izaiás szavait a Fölkentről, kit Isten küldött (vö. Lk 4,14-21). Mert Ő a „jó hír”, Krisztusban egy az üzenet, amit hirdetnek és aki hirdet; benne azonos a hirdetés, a cselekvés és a megvalósulás. Ereje, cselekvése hatásának titka abban a teljes azonosságban rejlik, ami közte és a hirdetése között fönnáll: az új hírt hozta nem csupán azzal, amit mondott vagy cselekedett, hanem azzal, ami Ő maga.

36. Isten népében belső akadályok is előfordulnak, amelyek még fájdalmasabbak. Már elődöm, VI. Pál pápa rámutatott mindenekelőtt a buzgóság hiányára, amely azért is súlyos, mert belülről fakad, és elernyedés, csalódottság, kényelemszeretet, érdektelenség és főként az öröm és a remény hiánya táplálja. Nagy akadályt jelentenek a missziós feladat számára a korábbi és most is jelenlévő szakadások a keresztények között, az elkereszténytelenedés a keresztény államokban, az apostoli hivatások csökkenése, azoknak a hívőknek és közösségeknek a botránkoztató magatartása, akik életükben nem a krisztusi példát követik. De a missziós lendület megtorpanásának egyik legfőbb oka az az elterjedt felfogás – s ezt gyakran hibás teológiai nézetekbe öltöztetve, a vallási relativizmus elemeivel átítatva nagyon sok keresztény is osztja –, amely azt vallja, hogy „egyik vallás annyit ér, mint a másik”. Ehhez hozzáfűzhetjük – amint ugyanaz a pápa megerősíti –, hogy néhányan a „missziót elutasítják. A legveszélyesebbek azok, akik a zsinatnak egyik vagy másik tanításában erre támaszt vélnek találni.”

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Mk 1, 14-20) Jézus nyilvános fellépésének kezdetéről tanúskodik, amikor elkezd hirdetni: „Betelt az idő, közel van az Isten országa. Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban”. Valamint ehhez kapcsolódóan leírja az első tanítványok meghívását, akik mindent hátrahagyva Jézus mellé szegődnek. Ennyiben az előző heti

evangéliumhoz is kapcsolódik a mai szakasz, hiszen az ottani evangéliumban (Jn 1,35-42) és a liturgiában is fontos motívum volt Krisztus követése.

A *kezdőének* egy zsoltárból vett részlet (Zsolt 95, 1. 6), mely a liturgia kontextusában Krisztus fellépéséhez kapcsolódik, aki bár földi élete során egyszerű és szerény volt, a hívó nép megtapasztalta, hogy ő az, akiről már jóval korábban így szóltak: „Énekeljete az Úrnak új ének, minden föld az Úrnak énekeljen. Színe előtt jár a fényesség és a fenség, szentélyében erő és dicsőség!”. Az „új ének” azt is jelzi, Jézus fellépésével valami egészen új kezdődik.

A *kezdő könyörgésben* Krisztus követéséért hangzik el az imádság, azért fohászkodik, hogy az apostolok nyomában szent Fia nevében „minél több jót tegyünk”.

Az *olvasmány* (Jón 3, 1-5. 10) Jónás történetét beszéli el, aki Jézushoz hasonlóan a megtérésre kellett, hogy felhívja Ninive lakóit. Míg itt azonban a felszólítás fenyegetéssel párosul (bár később ez sem következett be), Jézus fellépése kezdetén már csak a meghívást tolmácsolja.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 24, 4bc-5ab. 6-7bc. 8-9) szintén az Úr követése vágyának ad hangot: „Utadat, Uram, mutasd meg nékem, ösvényeidre taníts meg engem! Taníts és vezess igazságod szerint”.

A mai alkalommal a *szentlecke* (1 Kor 7, 29-31) sokban kapcsolódik az evangéliumi szakasz hangvételéhez és tartalmához. A végidő közelségét érzi és érezteti, s ennek fényében az evilági dolgok relatív fontosságára emlékeztet. Természetesen nem tudjuk, mikor jön el valóban az utolsó nap, hiszen azt csak az Atya tudja, ahogy később maga Jézus beszél erről, szintén Márknál: „azt a napot vagy órát senki sem tudja, az ég angyalai sem, sőt még a Fiú sem, csak az Atya. Vigyázatok, legyetek éberek, mert nem tudjátok, mikor jön el az idő” (Mk 13,32-33). De éppen ezért, mivel nem tudjuk a pontos időpontot, mindig úgy kell élni, hogy készen legyünk a végső számadásra. Természetesen ez nem jelentheti evilági kapcsolataink és életünk semmibe vételét. A *szentlecke* azonban egy nagyon fontos tényre emlékeztet bennünket: „ez a világ elmúlik” – arra tanít tehát, hogy tudjuk helyén kezelni a világ dolgait, az életünk kisebb-nagyobb eseményeit, tudjuk magunkat függetleníteni tőlük, s tekintetünket mindig tartsuk a végső célon.

Az *alleluja vers* a mai napon is az őt követő evangélium felhívását idézi: „Közel már az Isten országa, higgyetek az örömhírnek!” (Mk 1,15).

Az *egyetemes könyörgésekben* is megjelenik az Úr követésének motívuma: „Add, Urunk, hogy a világ mindenkor meghallja intő szavadat!” (első könyörgés). A papi záró könyörgésben a követés mellett a bűnbánat és bűnbocsánat témája is megjelenik, ezzel tovább kapcsolódva az evangéliumhoz: „Add, hogy Szentatyánk és püspökeink az apostolok nyomdokain járjanak!” (második könyörgés); „Urunk, te a bűnbánóknak kegyesen megbocsátasz, és tieidnek örök jutalmat ígérsz. Add, hogy szent Fiadat buzgón kövessük, és jutalmadat mindnyájan elnyerjük!”.

A *felajánló könyörgésben* az üdvösségért való imádság kapcsolható az üdvösséghez, amit Jézus hirdetett meg fellépésekor.

A két választható *áldozási ének* közül mindkettőben megjelenik az Úr követésének, illetve a hozzá való közeledésnek a motívuma: „Járuljatok az Úrhoz, és eláraszt a fény

benneteket, és arcotokat nem érheti szégyen” (Zsolt 33, 6); „Én vagyok a világ világossága. Aki követ, nem jár többé sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága – mondja az Úr”. (Jn 8,12).

Az *áldozás utáni könyörgés* hasonlóképp az Úrnak való szolgálatot emeli ki, amire Jézus is meghívott: „Kérünk, mindenható Istenünk: add, hogy éltető kegyelmed erejéből mindig boldogan szolgáljunk neked. Krisztus, a mi Urunk által”.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Félik majd a népek (603)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/203/gr/718/felik-majd-a-nepek-timebunt-gentes

A mélységből Hozzád kiáltok, Uram (209)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/135/cantio/126/a-melysegbol-hozzad-kialtok-uram

GITÁROS ÉNEKEK

Mester, hol lakol?

<https://www.youtube.com/watch?v=pC3tTdLObjM&t>

Keressétek előbb Isten országát (Alleluja)

<https://www.youtube.com/watch?v=QsOjgvg2Ajw>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Túrmezei Erzsébet: Fohász

Keserű kérdések
egész özönével
kínoztam a lelkem.
Feleletet, választ
egyikre se leltem,
nélküled, Úr Jézus.
Kegyelmeddel nyílt meg
mindegyik miértnek
titkos művű zára.
Tebenned találtam
életem céljára.
Tebenned, Úr Jézus.
Most már, bármi fájjon,
minek kérdejek? Tudom,
aranykalászt terem
fájdalmak vetése.

Áldott a Te kezed
minden vezetése.
Csak vezess, Úr Jézus.

Túrmezei Erzsébet: A minden az minden!

Minden gondomat rád vethetem.
Nem csak az apró-cseprő gondokat,
a nagyobbakat is.
Nem csak a nagyokat, nehezeket,
a legkisebbeket is!
Mert a minden, az minden!

És minden lehetséges, ha hiszek.
Lehetetlen, megoldhatatlan,
Elérhetetlen nincsen!
Mert a minden, az minden!

És Tebenned mindenre van erőm.
Mindenre, sokra, kevésre,
szűkölködésre és bővölködésre...
Testvérek terhét vállamra vennem,
Teeléd vinnem!
Mert a minden, az minden!

S mindenért hálát adhatok.
Derűs napok, borús napok,
Örömök, szenvedések...
Mindet azért adod,
Hogy cél felé segítsen.
Mindenért hálaéneket mondhatok.
Mert a minden, az minden!

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Hagyom-e, hogy Jézus menjen előttem? Őt követem-e?
- Vajon mi alapján választotta ki Jézus a tanítványait?
- Melyek egy jó halász tulajdonságai?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

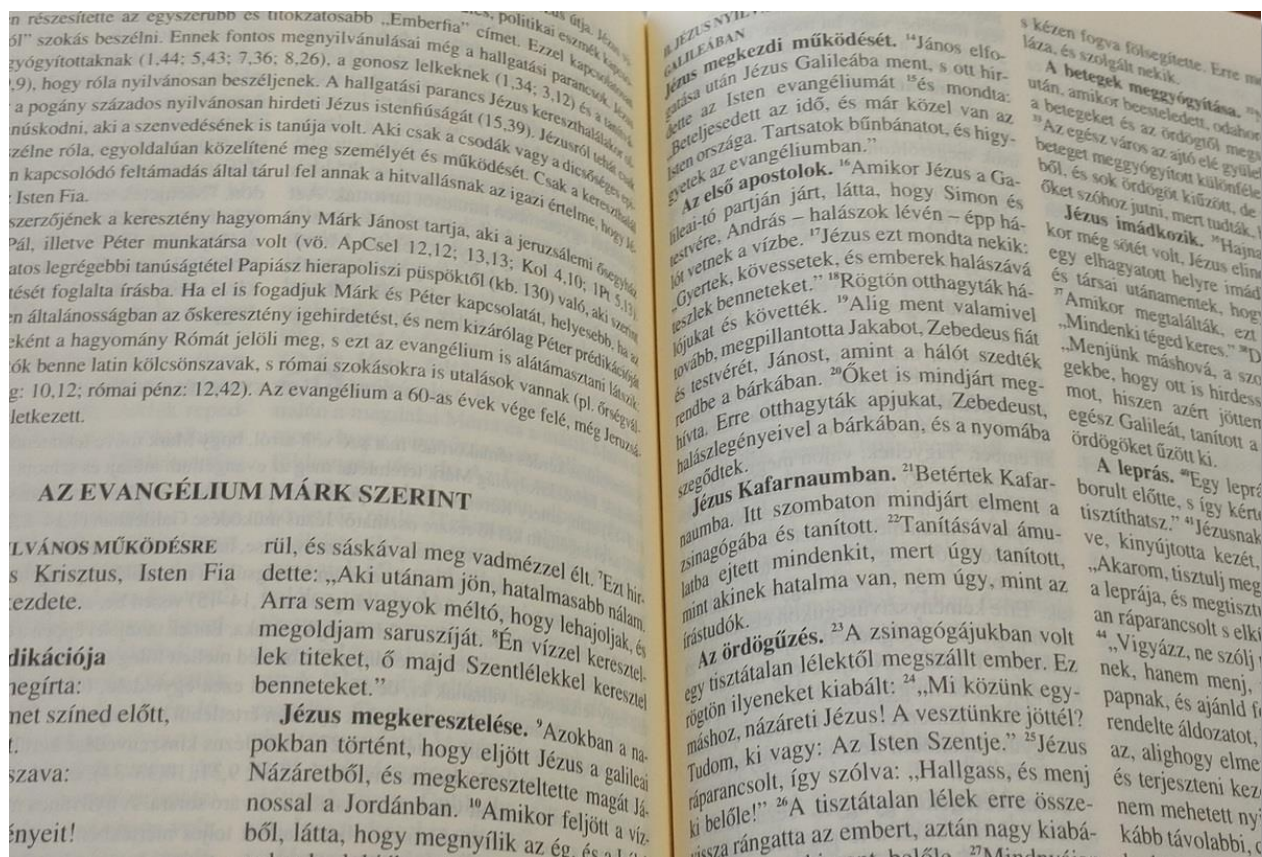
Mindenható, örök Isten, irányítsd tetteinket tetszésed szerint, hogy szent Fiad nevében minél több jót tegyünk. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy mindig hűségesen, örömmel és szeretettel tudjam követni Fiadat! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Közel már az Isten országa, higgyetek az örömhírnek! (Mk 1,14-20)

(Forrás: Catholic)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- az Úr engem is hív, hogy kövessem és, hogy vele legyek!
- én is vezethettem már tanítványt az emberhalászat küldetésére!
- Isten az életünkben adódó munkáinkat úgy tervezte el, hogy miközben végezzük azokat, tanítson is általuk.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- maradjak hűséges minden nap a hivatásomban Jézushoz!
- én is rögtön otthagyjam a nem fontos elfoglaltságomat, és Krisztus lábnyomába lépjek!
- megfontoljam mi is az igazán lényeges döntés az Életben.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Isten igéjének vasárnapja („B” év)
Borítófotó © Cathopic

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az [SBLGNT](https://sblgnt.org) (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: [Vatikán online archívuma](https://vatican.va) (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Theophylactus és Remigius gondolatait a Catena Aurea angol nyelvű változata alapján Hegyi László fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Túrmezei Erzsébet: Fohász – <https://keresztynversek.wordpress.com/2012/02/08/fohasz-2>

Túrmezei Erzsébet: A minden az minden! – <https://keresztynversek.wordpress.com/2009/06/22/a-minden-az-minden>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu